

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Impius Infelix

Texier, Claude

Augustae Vindelicorum [u.a.], 1695

Dolor impii est falsus dolor, ejus falsitas deducitur. 1. Ex ipsâ natura & proprietatibus veri doloris.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45950](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45950)

Dei maledictionem, propter abusum in mysteriis nostris admissum.

Ad eundem spectat illa Dei exprobratio per Jeremiam facta: *Non est reversa ad me prœvaricatrix &c. In toto Jerem. 30. 10. corde suo, sed in mendacio, non animo verè pœnitendi, sed pœnitentiam simulandi.*

Ista Pœnitentia est merissimum mendacium ob tres rationes: primò, quia caret legitimo dolore: secundò, quia destituitur proposito firmo: tertio, quia satisfactio debita illam non sequitur.

Manebo hodie in primo & substantiali, doloris sc. **DIVISIO,** defectu, probaturus, dolorem peccatoris hujus apparenter pœnitentis esse falsum, & consequenter maledictum à Deo. Confirmo istam veritatem duplici argumento, quod in duobus punctis seu duabus partibus discursus mei præsentis explico: primum desumptum est ex natura & proprietatibus veri doloris à Sacra Scriptura, SS. PP. & Conciliis traditi: Secundum petitum est ex motivis, quæ dolorem procurare debent, ejusq; sunt, ut loquuntur Scholæ, ratio formalis. Quandoquidem opus sit penetrare animam peccatoris, poscamus lumina Divini Spiritûs, utpote cujus solius officium est, intimas cordis penetrare fibras, per intercessionem Sacratissimæ Virginis. *Ave Maria.*

Non omnes, qui apparent pœnitentes, sunt conver- **I.**
si, & recipiunt gratiam: tam vetus quàm novum testa- **Punctum.**
mentum horum exempla abundè subministrant. Vetus duos famosos introducit Reges, ambos delinquentes, simili modo se accusantes, *peccavi;* dispari tamen admodum successu. Saul id pronuntiat & reprobarur: David omnino idem brevi post fatetur, suarumq; perfectam recipit

cepit noxarum absolutionem. In nova lege Judas se
condemnat, confitendo, *peccavi*. S. Petrus è contra absol-
vitur, & caput Ecclesiæ constituitur.

Tertullianus comparisonem instituit inter pœni-
tentiam & pecuniam; utrinque enim bona & mala, vera
& falsa reperitur: oculi Dei sole lucidiores decipi neque-
unt, quin adulterinam à legitima pœnitentia secernant,
utriusque pondus, momenta exactissimè perpendant; *Cre-
dimus Dominum pœnitentiæ probationem inire.*

Ut quis in numerum verè pœnitentium coram Deo
veniat, satis non est, se miscere globo illorum, qui Sacra
tribunalia festis solennioribus obsident. Potior pars, cen-
set S. Augustinus, agnoscit, & fatetur, se peccâsse, sine-
rum tamen peccatorum dolorem non concipit, quia sem-
per adhuc affectum & amorem ad illa retinet: *Multi se
assiduè dicunt peccatores, & tamen eos peccata delectant.* Ta-
les Christiani, addit Sanctus hic Doctör, publicam etiam
emittunt professionem peccati à se perpetrati, corde ta-
men id non ejiciunt: *Professio est, non emendatio; accusa-
tur anima, non sanatur.* Sciatis fratres mei, prosequitur
idem S. Doctör, quòd verum peccati odium unicum sit
remedium & legitimæ pœnitentiæ insigne: *Pœnitentiæ
certam, Deo acceptam non facit nisi odium peccati.*

Cujus ratio est, quia pœnitentia vera necessariò de-
struere debet peccatum, proinde oportet, ut sit opposita
peccato considerato in sua natura & in suo principio.

Quidnam est peccatum? est aversio à Deo, & con-
versio ad creaturam. Qua ratione contingit hæc aver-
sio & conversio? per amorem creaturæ inordinatum. Re-
quiritur ergo, ut ista conversio rescindatur per odium
amori huic oppositum. Peccatum est gaudium per-
versum,

versum, delectatio in malo injusta; odium itaque gaudium tollat per tristitiam & per dolorem ipsi contrarium, necesse est.

Quod est principium & radix peccati? est ignis concupiscentiæ. Ignis iste per frigus extinguendus, quod ab odio est inseparabile. Quare rationabiliter S. Augustinus docuit: *Pœnitentiam certam non facit, nisi odium peccati.*

Odium hoc duo exprimit. 1. Pœnitentiam & dolorem mali commissi. 2. Separationem & fugam peccati, quod aliquis detestatus fuit. Quapropter S. Augustinus, vel alius author libri inter opera ipsius contenti, de dogmatibus Ecclesiasticis, pœnitentiam duplici vultu nobis delineatam proponit, uno lachrymis infuso obnoxas præteritas, altero admodum austero, pleno virili quadam firmitate ac resolutione ad evitandas futuras: congruit omnino cum doctrina Concilii Tridentini. *Dolor est de peccato commisso cum proposito non peccandi de cetero.*

Differemus crastinâ de fuga & separatione sui à peccato, quæ est effectus boni propositi ac firmæ resolutionis. Videamus hodie, num verus dolor in corde istius pœnitentiam instituentis juxta morem mundo consuetum, reperiatur.

Scriptura, Concilia & Patres duo nos circa dolorem admonent: primò, quòd in corde, secundò quòd ex toto corde esse debeat.

Error Lutheranorum & Calvinistarum est per Concilium Tridentinum damnatus, credentium, pœnitentiam à Deo nobis dictatam non aliud esse præter mutationem vitæ; præter hanc ea exigit adhuc duplicem

dolorem, interiorum videlicet, qui est contritio, & dolorem exteriorum, qui est satisfactio.

Isa. 1. 16.

Deus per suum Prophetam præcipit non solum vitæ mutationem: *Quiescite agere perverse, sed petit insuper: Scindite corda vestra;* en dolorem internum; cui etiam, vult sociari externum: *Convertimini ad me: in toto corde vestro . . . in jejuniis & fletu.*

Joël 2. 13.

Hoc itaque non sufficit, animadvertit S. Augustinus, corrigere suos mores, emendare in futurum suam vitam, nisi simul laboremus placare Deum pro peccatis per dolorem ac pœnitentiam: *Non sufficit mores in melius mutasse, nisi Deo satisfacias per dolorem, per lacrimas, per contriti cordis sacrificium; nemo eligit vitam novam, nisi quem veteris pœnitet.*

S. Thomas probat necessitatem doloris istius per duas rationes elegantes. Primam desumit ex differentia, quæ reperitur inter justitiam vindicativam & aliam Justitiæ Speciem, quæ includitur in pœnitentia. Justitiæ vindicativæ satis est, ut à judice culpabilis fuerit punitus, seu de culpa pœniteat, sive non pœniteat illum, eo quod hoc ad officium Judicis non spectet. Sed sicut justitiæ pœnitentiæ intendit reconciliationem inter offendentem & offensum, requirit necessariò, ut reus doleat ob violatam amicitiam, alioquin reconciliatione hæc semper maneret indignus. Pro secunda ratione subnectit Angelicus Doctor, quod pœnitentia, in quantum est satisfactio, sit quædam species justitiæ commutativæ, pœnitens: idcirco debeat Deo facere restitutionem, quæ resarciat æqualitatem violatam; ex consequenti necessarium est, ut quemadmodum injustè se oblectavit, Deum offendendo, falsum istud gaudium resarciat, justam pœnitentiam agendo:

agendo : & quoniam gaudium in corde fuit conceptum, etiam dolor in corde debet esse excoctus.

Leges Juris & Canones Ecclesiastici decernunt maleficos plectendos in loco, ubi delictum est perpetratum; pari modo, cum peccatum principaliter in corde sit commissum, ipsum locus supplicii erit, ubi primario puniatur. *Scindite corda vestra.* Remedium radici mali adhibendum est: cor autem radix existit, unde vitiorum germina exorescunt; ex corde, docet nos Divina veritas, procedunt adulteria, homicidia, aliâque enormia scelera. Ipsum proin cordis fundum salutaris pœnitentiæ medicina penetret, opus est, ad tollendum inde radicitus latens peccati venenum. Joel. 2. 13.

Sufficienter jam sumus edocti rationibus Theologicis & autoritate Scripturæ, quod verus dolor in corde radices agere debeat.

Infero hinc dolorem peccatoris istius in malo prorsus inveterati, pœnitentiam pro more mundano instituentis, non esse dolorem interiora cordis occupantem, & consequenter mendacem, falsam esse pœnitentiam, à Deo maledictam. *Non est reversa ad me prævaricatrix...* Jerem. 3. 10.
In toto corde suo, sed in mendacio.

Bene scio, sola Divina lumina esse satis efficacia & penetrativa ad detegenda cordis humani secreta: temerarius essem, si absq; iis tentarem penetrare cor istius peccatoris. En, duo nobis occurrunt Prophetæ, faces à Deo illuminatas præferentes, quibus prælucentibus audacter subire licet in cognitionem interiorum impii. Unus est Baruch, alter David. Hi bini Prophetæ indicant nobis duas qualitates, quas tuentur inseparabiles esse ab interiori dolore, qui verum constituit pœnitentem. Quod si ergo

ostendero, peccatorem neutram possidere qualitatem manifestum erit, legitimum non adesse dolorem.

Quamvis dolor resideat principaliter in animæ fundo, non tamen obest, quin, dummodo verus sit, foras prodeat, seq; per effectus externos prodat. Ita sentit Baruch:

Baruch. 2. 18. *Anima, qua tristis est super magnitudinem mali, & incedit curva, & infirma, & oculi deficientes.* Unde patet, dolorem intrinsecum adeò suppressi non posse quin extrinseca testimonia emittat. Audiamus pariter Davidem loquentem, seu potius gementem: *Miser factus sum, & curvatus sum usq; in finem, tota die contristatus ingrediebar.* Advertite oculos in Ninivitas recens conversos, & qui eousq; nullam egerant pœnitentiam, qualia signa doloris sui, quo interiora illorum redundabant, relinquunt. Urbs antehac moribus dissoluta, perditè delitiis dedita erat, jam lachrymis repletur & gemitibus, indicuntur omnibus jejunia & cilicia, notantur ubiq; omnia rigidioris pœnitentiæ signa & vestigia. Rex ipse, qui nostrorum interpretum opinione Sardanapalus fuit nominatus, ob nefarias voluptates, quibus totus erat immerſus, famosus seu potius infamis sacco se cooperuit, caput cineribus resperſit & jejunium æquè ac Jonas prædicare cœpit.

Credite mihi, doctrina est S. Ambrosii supra præsentem materiam, si plantæ v. g. clavum & quidem cordi seu medullæ arboris infixeritis, brevi agnoscetis læsionem cordis; rami se demittunt, folia flaccescunt, flores, fructus exarescunt, & in terram emortui decidunt. Pari modo, si gladius veri doloris cor terebravit, per exemplum, hujus mulieris, aut puellæ istius mundanæ, id mox advertere licet. Quando nimirum è vultu eliminantur fictitia illa conciliandæ venustatis causâ affixa animalcula, caput, collum

collum superfluo ac nimis pretioso spoliatur cultu, superbia, fastus in vestitu exuitur: confestim quippe mutatio exterior monstraret, quid dolor intus latens causârit; quòd tali dissolutionis & libertatis excessivæ loco, quam priùs illa in cætibus præferebat, modestiam induere Christianam, gravitatem quandam ætati & sexui magis conformem tenere, persuaserit.

O! si isti mundanæ vitæ sectarii sacra se exomologesi expiâssent cum vero peccatorum horrore, & cum dolore verè detestativo execrabilium blasphemiarum in lusu dictarum, vitæq; suæ tantoperè scandalosæ: non viderentur ulterius loca frequentare suspecta, ædes, prostibula infamia. Si animas suas verè afflixissent compuncti propter admittâ sua adulteria, aliâque abominanda flagitia, non statim eâdem Confessionis die cum tanto fastu, tali luxu incederent, qui sunt notæ infallibiles vitiorum & dissolutionis pristinæ sæcularis.

Hi pœnitentes utriusq; sexûs nil magis cavent, quàm ne suos mores reformâsse videantur ac fugillantur, nil æq; molestum iis accidit, ac si exprobrari sibi audiant assumptam morum, vitæq; mutationem, alios modò esse, quàm ante confessionem fuerint. Dicamus itaque, cum iidem semper adhuc velint haberi, prout exteriora etiam satis produnt, dolorem ipsorum interiora non attigisse, eosque consequenter minimè convertos: egisse pœnitentiam, sed solum juxta exteriorem apparentiam, teste S. Gregor. Nysseno, confitendo & recitando peccata sua, inde tamen nullum pœnitentiæ fructum consecutum esse. *Nos pœnitentiam verbis pollicemur, factis verò nihil.*

Psalmista quoque suis nos luminibus collustrat, quibus videamus, legitimum dolorem neutiquam intromitti in corda pœnitentium ad morem sæculi. Asseverat

- hic Propheta, veram cordis contritionem humilitati annexam: *Cor contritum & humilitatum.* Justa prorsus & rationabilis est confusio illa, quam Deus per Isaiam à peccatoribus expetit veluti dispositionem necessariam, ut revertantur ad cor, hoc est, ut agnoscant & lachrymis eluantur deordinationes per peccatum eò inventas: *Confundimini, redite pravaricatores ad cor.* Sicut enim aurora præcurrit solem, & color purpureus manè supra Horizontem emergens nota est serenitatis diei, ita sacer in vultu rubor est signum propinquæ conversionis; *Confundantur & conderantur.*
- Psal. 50. 19.
- Isai. 46. 2.
- Psal. 128. 5.

Re ipsa qualis apparentia, quòd prodigus iste filius turbore destitutus coram suo benignissimo patre, quem tam petulanter deseruit, tam crudeliter habuit, se tamen sistere auit? quò fieri possit, ut sponsæ suarum infidelitatum non immemor in præsentia amabilis sui Sponsi scientis, unaq; scelestam ipsius conversationem exprobrantis, non confundatur? quomodo subditus non erubescat in conspectu sui Domini de seditionibus & rebellionibus quas concitavit, ob easdem meritò conquerentis? Deniq; num Christianus læsæ Divinæ majestatis reus, imò ipsius Deicidii, animo non penitus consternato Dei thronum accedere præsumat, ad implorandam ab illo misericordiam?

Humilitas ergo est inseparabilis à dolore interiori: & pœnitens, qui hac virtute caret, est falsus pœnitens.

Verùm nolo nisi vestros oculos, solùm vestram interpello experientiam, ad probandum, quòd pœnitentes istius sæculi omni sint vacui humilitate tam interna quam externa. Humilitatem non habent externam. Respicite mundanos pœnitentes, qui Sacrum pœnitentiæ tribunal, ut advertit S. Chryostomus, frequentant, ac si choræ aut scenam theatralem accedere vellent. Re-

Reverà, si vos, Dominæ & Domicellæ, mihi non indicaretis, Ecclesiam vos petere, animo deponendi per confessionem peccata vestra, intuens vos tam superbè amictas, crines vestros calamistratos, odorifero pulvere respersos, genas fortè stibio cerussatas; crederem, vos ad conventiculum quoddam voluptatis captandæ gratia divertere, cogitâsse: *An saltatura ad Ecclesiam pergis, an in Ecclesia lascivie oblectamenta queris?* Intentio quidem nostra non eò tendit ut vobis persuadeam, ut confitentes sacco & cilicio vos induatis, non poscimus quidquam exoticum à vobis aut ridiculum: hoc unicè desideraremus, si cum Deo vos recõciliandi proposito adestis, nè talè præferatis pompam, ejusmodi ostenteris luxum, nève exterior cultus tollat humilitatem, quæ necessariò sociari debet dolori pœnitentis interno. *Inspicenter agis ô mulier, non bene convenit: pœnitentia cum sericis & monilibus.* Planè vos hallucinamini, pœnitentia, hortatur idem aureum os D. Chrysofomi, & dolor, à quibus affligenda & humilianda sunt corda vestra, apè non quadrant unionibus, floribus, ligaminibus; sericis, aliisq; vanitatis atque corruptionis mundanæ indicis.

Neq; procurant sæculares hi pœnitentes humilitatem internam, siquidem in feriis Paschalibus, aliisq; solentioribus, quibus confitentur, festis semper adhuc sunt devoti gloriæ humanæ idololatræ; puncti honoris observantissimi, penitus respectibus hominum affixi, semper animo sic dispositi, ut in re ulla ob pacem & reconciliationem hanc ineundam cedere nolint.

Concludite igitur cum Sophonia Propheta: *Nescivit* Sophon. 3. 5. *iniquus confusionem.* Peccator nescit, multò minùs habet humiliationem illam, quæ alias in omnibus contritis cordibus

ribus reperitur; nec habet contritionem & dolorem hunc internum: ideoq; ejus pœnitentia est falsa & fraudulenta, mendacium, illusio quædam: *Non in toto corde, sed in mendacio.*

Prosequamur discursum. Quòd si lumina, quibus ambo hi Prophetæ ducatum nobis præbuère, errori essent obnoxia, quòd citra blasphemix nefas dici nec potest, nec cogitari debet; & si in corde talis pœnitentis dolor quispiam esset inveniendus; indagemus, num esset in toto corde, & ex toto corde.

Spiritus Sanctus in diversis Scripturæ locis nos instruit, cum primis in Deuteronomii libro, quòd ad consequendam peccatorum veniam nos oporteat converti ad Deum ex toto corde, ex tota anima: *Si ductus pœnitentie*
Deuter. 30. 1. *cordis, reversus fueris ad Dominum &c. In toto corde tuo, &*
2. 3. *in tota anima tua, miserebitur tui.*

Quid est, peccatorem redire ad Deum ex toto corde suo? Docent Theologi, idem esse, ac pœnitere dolore quodam supremo, omnes alios dolores transcendente: veluti amare Deum ex toto corde suo, est, cum completi amore summo & supra res omnes non quidem intensivè, at appetitivè. Triplici modo id explicatur.

Primò, pœnitere cum dolore appetitionis sive præferentiæ; hoc est, mutare judicium ac voluntatem erga creaturas, quas in contemptum Dei amavimus. Peccator v. g. judicavit istam voluptatem Deo præferendam, quapropter Deum etiam ob ipsius fruitionem deseruit. Ad reparandam porro hanc injuriam, necessarium est, ut is eliciendo dolorem appetitionis seu præferentiæ, protestetur, Deum infinites magis amabilem, quàm hujusmodi voluptatem.

Secus-

Secundò, pœnitere cum dolore appetitionis, est concipere dolorem, qui omnes antecellat dolores reliquos, vi cuius voluntas taliter æstimet hanc detestationem & dolorem sui peccati, ut non sit bonum, quod non relinquere, malum, quod non potius subire malit, quàm carere dicto dolore.

Tertiò, est sentire dolorem, qui transcendat omnes alios dolores in ratione sui objecti ac motivi: objecti quidem, quia pœnitens plus affligitur à proprio peccato, quàm à reliquis malis universis; ergo dolor iste est quædam detestatio virtualis & implicita, ut loquuntur Scholæ. Secundùm rationem motivi, quia, sicut amatur Deus supra res omnes, ita doleri oportet de peccato, quod ei displicet præ rebus omnibus.

Ubi invenietur modò talis dolor extremus in corde pœnitentis mundani, sæculo addicti? Num cum veritate dici potest, ipsos ex toto corde suo esse conversos? Quando hic litibus fori obstrictus successum suæ causæ perdidit, atra mox melancholia in tantum obruitur, ut neminem respicere, in sui consortium nullum admittere possit. Omnia ei displicent. Si puella ista vanitate mundi ebria, inimicum sibi experitur suum amasium, quem sibi devinctissimum priùs novit, cor illius penitus absorbetur tristitiæ procellis; adeò miseram hæc mutatio excruciat, ut præ vitâ mortem subire non detrectet. Sed falsi ejusmodi pœnitentes sua peccata quantumvis enormia in confessione recensent, quasi profanam quandam historiam recitarent, frigore mentis constricti citra ullius interni caloris aut doloris indicium, sine horrore, sæpe etiam sine voluntate, ut his significetur gravis causa, quam habent affligendi seipsos.

Ah mi charissime frater, quæso, quidnam hoc est,

LI

quæ-

quærit S. Cyprianus? quando aliquem ex amicorum aut cognatorum tuorum numero amisisti, ubique signa inter-næ, quæ te premit, afflictionis relinquis, suspiria fundis, lacrymis omnia replet. *Animam tuam miser perdidisti*, utinam! non simul ipsum Deum, ut ipse agnoscis, confitendo peccatum tuum, & non acriter plangis, & non jugiter ingemiscis? meritò conqueritur hic S. Pater.

Bene, proh dolor! novi, veram insensibilitatis istius causam esse, quòd cæci mortales dolorem concipiant ob jacturam bonorum corporalium & temporalium fortunarum; ordinariè verò non multùm sentiant privationem gratiæ & æternæ felicitatis; *doles damnum pecuniæ, & non doles damnum justitiæ*, ut iis exprobrat D. Augustinus: etiam si aliquâ ob peccatum tristitiâ afficiaris, hæc tamen cõsolùm pertentat, non penetrat, non est in corde, nec ex toto corde tuo. Videamus modò quænam sint istius doloris motiva, circa quæ altera pars discursus occupatur.

II.
Punctum.

Motiva debent esse secundum Scholasticorum dogmata ratio formalis veri doloris. Motivum est supernaturale vel naturale; perfectum aut imperfectum.

Insistendo doctrinæ S. Augustini & ipsorum Philosophorum, tenendum, quòd verax dolor originis suæ fontem derivei ex amore. *Omnis dolor in amore fundatur*. Sicut duæ dantur amoris species, una benevolentis, quæ producit in nobis amorem erga amicum propter amorem ipsius; altera concupiscentiæ, quæ amorem nostrum in proprium commodum inquirendum detorquet: pari modo sunt duæ doloris species ex dictis duabus amoris speciebus propagatæ. Ex amore amicitis nascitur dolor perfectus, ex amore concupiscentiæ generatur dolor imperfectus, quem attritionem communiter nominamus, cujus motivum aliud non est nisi timor aliquis. Ex